

Użytkownicy gazu w butlach

Postawy i zachowania związane z bezpieczeństwem

WSTĘP

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego blisko 4,35 mln gospodarstw domowych w Polsce korzysta z butli gazowych. Oznacza to, że są one źródłem energii cieplnej w co trzecim polskim domu.

Pomimo stosowania przez producentów szeregu rozwiązań zabezpieczających w Polsce wciąż dochodzi do wielu wypadków z udziałem butli gazowych. W 2016 roku media informowały o 150 takich zdarzeniach. Zginęły w nich 23 osoby, a ponad 160 odniosło obrażenia¹. Wypadki te w zdecydowanej większości były następstwem niewłaściwej eksploatacji lub złego stanu technicznego butli i instalacji gazowych.

Skala tego zjawiska skłoniła AmeriGas Polska, czołową firmę z branży LPG w Polsce, do przeprowadzenia badania poziomu edukacji Polaków w zakresie bezpiecznej eksploatacji butli gazowych.

1 Źródło – Instytut Monitorowania Mediów

CELE BADANIA

– PYTANIA BADAWCZE

- Jak oceniany jest poziom bezpieczeństwa związanego ze stosowaniem gazu w butlach?
- Czy użytkownicy gazu LPG różnicują poziom bezpieczeństwa butli?
- Jakie są czynniki tego zróżnicowania?
- Czy i jak potrafią rozpoznać, że butla jest bezpieczna?
- Jakie są źródła wiedzy dotyczącej bezpiecznego użytkowania butli gazowych?
- Czy istnieje świadomość zagrożeń, jakie mogą wiązać się z niewłaściwym podłączeniem butli gazowej?
- Czy i jak użytkownik sprawdza szczelność podłączenia butli?
- Czy istnieje świadomość nielegalnego napełniania butli?
- Jakie są opinie użytkowników LPG na temat legalności napełniania?

METODOLOGIA

Badanie przeprowadzono metodą bezpośredniego wywiadu indywidualnego, realizowanego przez telefon (CATI). Grupa 500 użytkowników gazu w butlach została wyselekcjonowana z reprezentatywnej próby losowej 1330 gospodarstw domowych. Dwustopniowa selekcja polegała na wyłonieniu gospodarstwa, w którym używany jest gaz w butlach oraz osób deklarujących kompetencje do wypowiedania się w tej dziedzinie.

Badanie zrealizowano w dniach 3-11 stycznia 2017 roku.

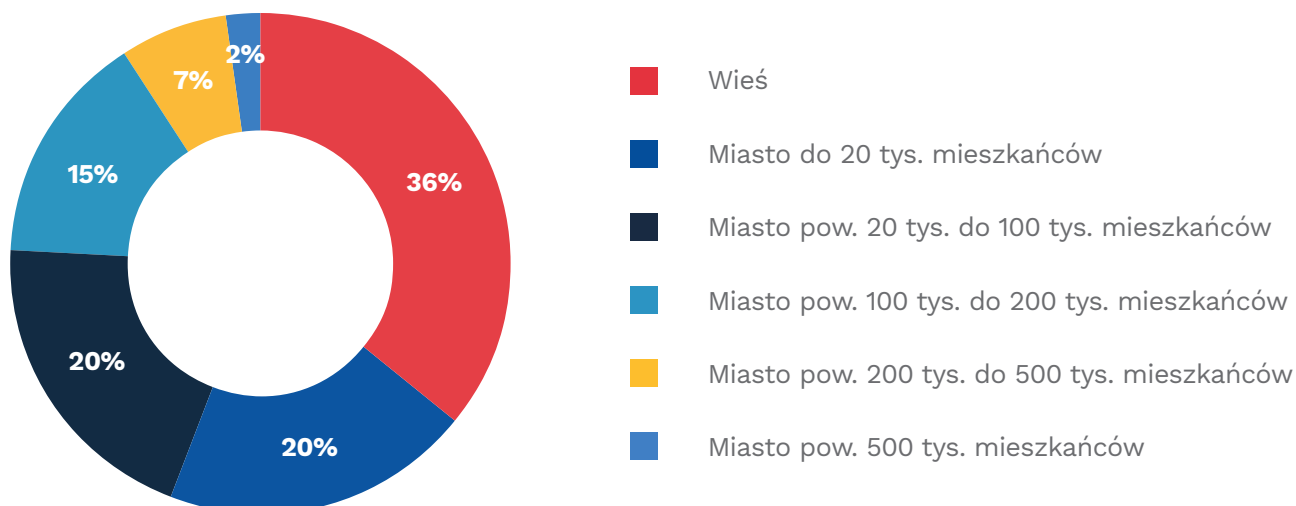
CHARAKTERYSTYKA PRÓBY

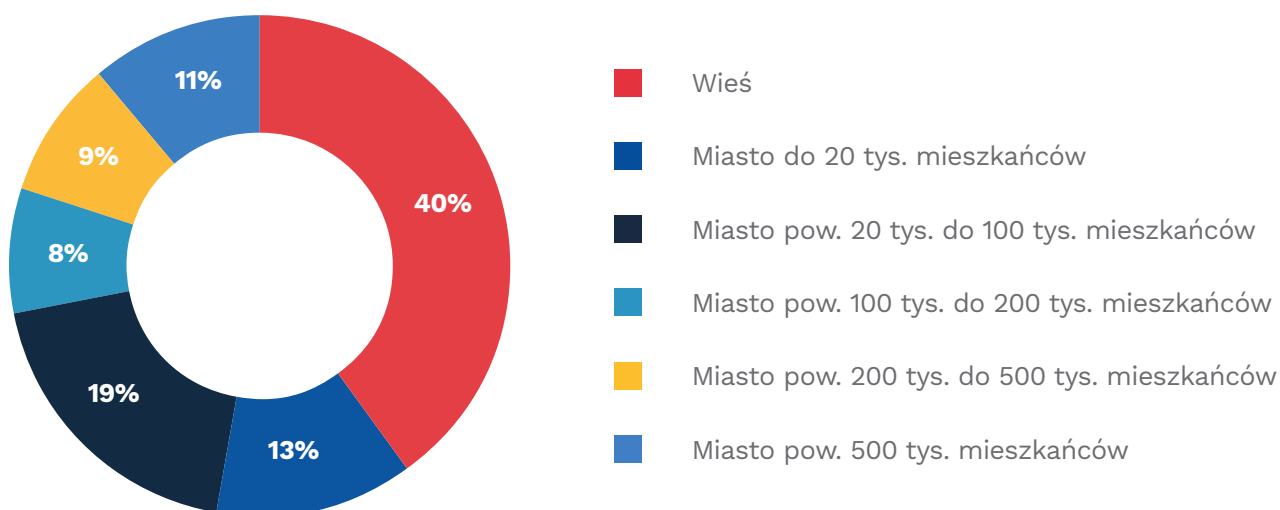
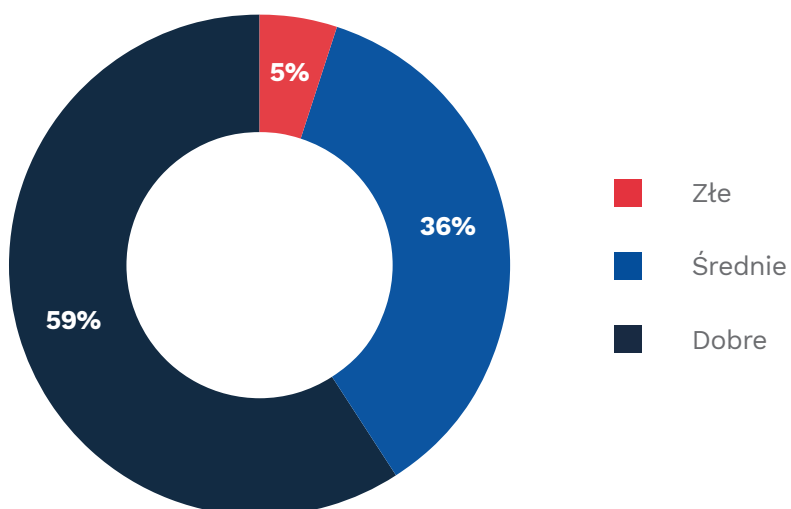
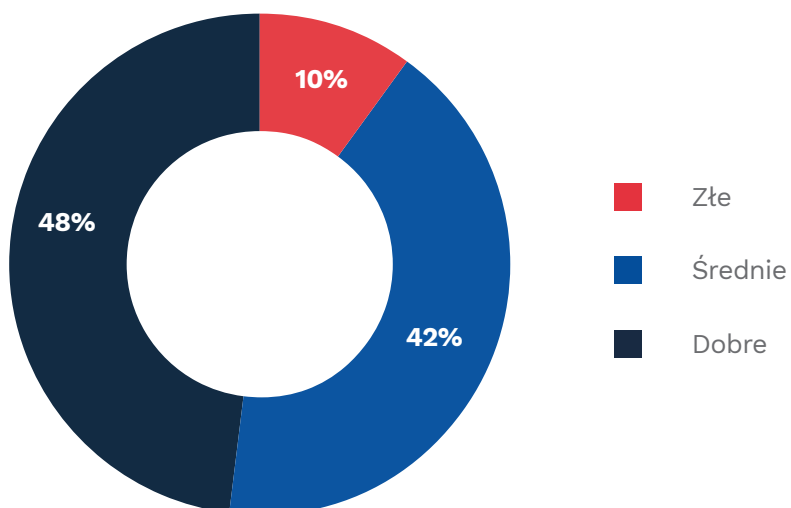
Gaz ziemny jest łatwiej dostępny w wielkich miastach niż w małych miejscowościach. Należało więc oczekiwać, że wielkość miejsca zamieszkania będzie wyróżniała kategorię użytkowników LPG spośród ogółu ludności Polski.

Dwie najpoważniejsze różnice między próbą użytkowników butli gazowych a ludnością Polski, to:

- Mniejszy o 9 punktów procentowych odsetek mieszkańców wielkich miast (powyżej 500 tys.)
- Większy o 7 punktów procentowych odsetek osób mieszkających w małych miasteczkach (poniżej 20 tys.)

MIEJSCE ZAMIESZKANIA (UŻYTKOWNICY BUTLI GAZOWYCH)

MIEJSCE ZAMIESZKANIA (LUDNOŚĆ POLSKI)**OCENA WŁASNYCH WARUNKÓW MATERIALNYCH (UŻYTKOWNICY BUTLI GAZOWYCH)****OCENA WŁASNYCH WARUNKÓW MATERIALNYCH (LUDNOŚĆ POLSKI)**

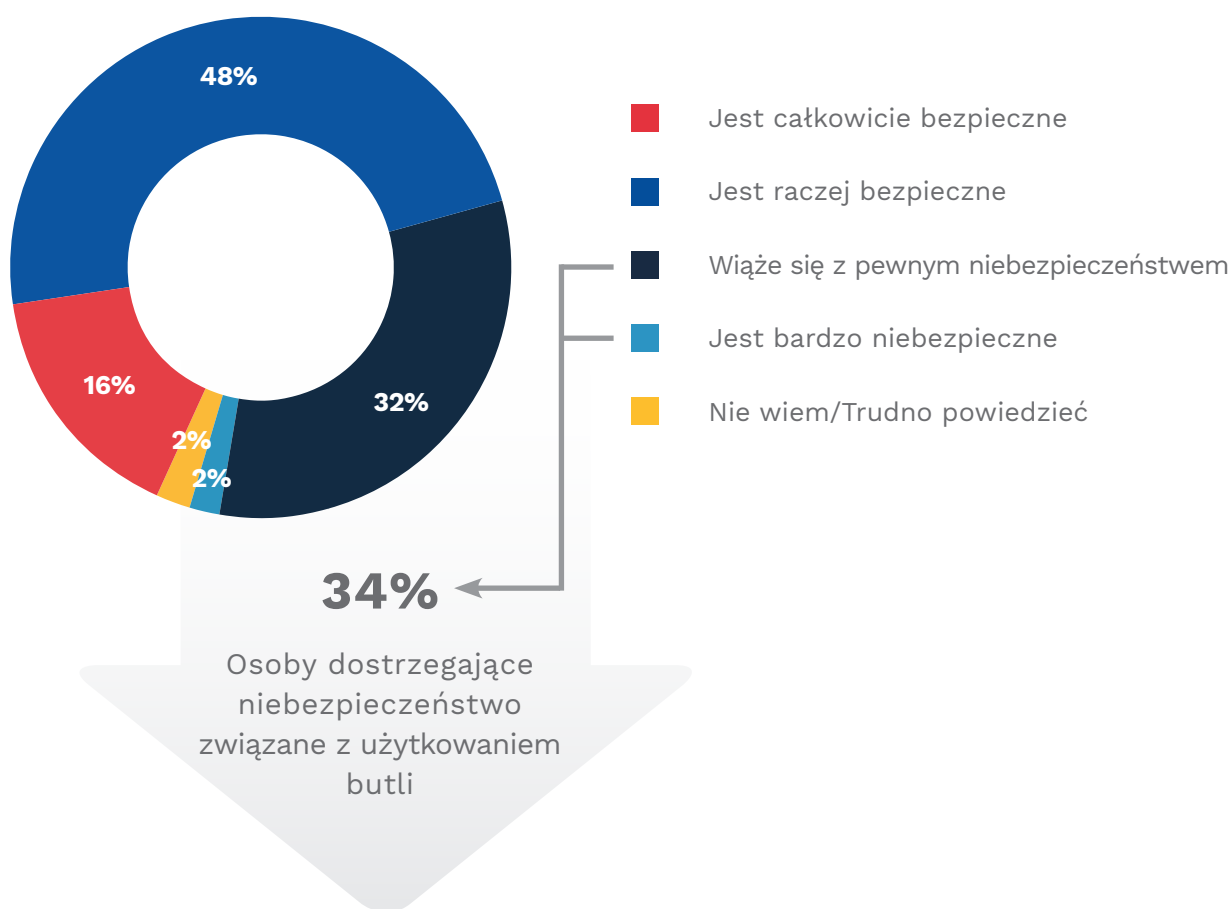

WYNIKI BADANIA

BEZPIECZEŃSTWO

CZY UWAŻA PAN/I, ŻE UŻYWANIE BUTLI GAZOWYCH:

DLACZEGO? (PYTANIE OTWARTE)

Groźba wybuchu, pożaru	64%
Nieszczelność, ulatnianie się gazu	18%
Groźba zatrucia	6%
Ogólnie – jest to niebezpieczne	4%
Inne	5%

Aż jedna trzecia respondentów dostrzega niebezpieczeństwo związane z eksploatacją butli gazowych.

W obydwu kategoriach wyraźnie przeważają zwolennicy poglądów, że butle są „raczej” bezpieczne lub „raczej” niebezpieczne. Wśród osób dostrzegających zagrożenie ze strony instalacji LPG zdecydowanie przeważa pogląd, że dotyczy ono możliwości pożaru lub wybuchu gazu. Trzykrotnie rzadziej niebezpieczeństwo kojarzy się z nieszczelną instalacją, z której może ulatniać się gaz.

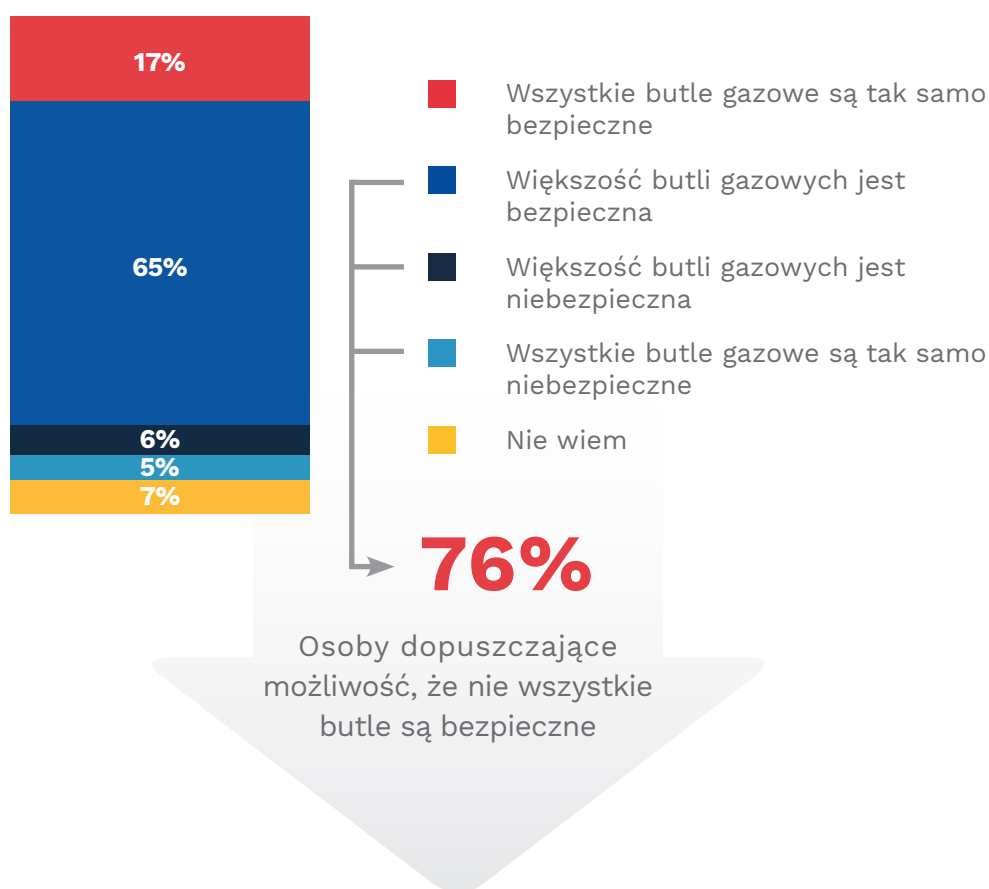
JAK SPRAWDZIĆ CZY BUTLA JEST BEZPIECZNA?

- O tym, że butla została legalnie napełniona w rozlewni posiadającej do tego odpowiednie uprawnienia świadczy foliowa plomba na zaworze, która powinna posiadać takie samo logo, jakim jest oznaczona butla.
- Brak plomby lub inne logo na plombie niż na butli oznacza, że nie można zidentyfikować miejsca napełnienia butli i nie wiadomo, czy zrobiono to zgodnie z procedurami bezpieczeństwa.
- Logo producenta na butli gazowej powinno być wyraźnie widoczne. Jeśli jest zamazane lub zaklejone – świadczy to o tym, że nie można zidentyfikować dostawcy, który napełnił butlę i nie wiadomo, czy zrobił to w sposób bezpieczny.
- Ważność legalizacji butli jest określona datą widniejącą na tabliczce znamionowej znajdującej w górnej części obudowy. W przypadku jej wygaśnięcia butli nie powinno się używać, gdyż jej eksploatacja może grozić niebezpieczeństwem.

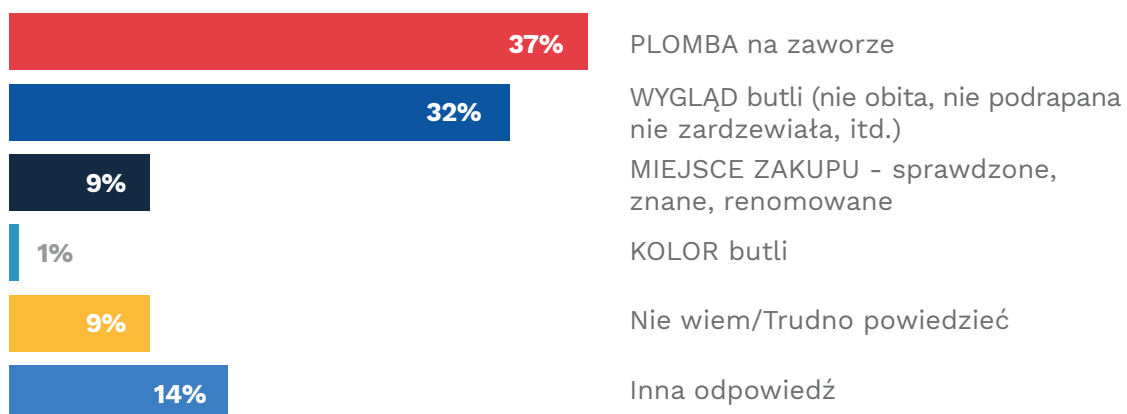

Pamiętajmy, że butlę gazową powinniśmy, zgodnie z przepisami, wymieniać co 5 lat na nową!

JAK OCENIA PAN/I POZIOM BEZPIECZEŃSTWA BUTLI GAZOWYCH? CZY UWAŻA PAN/I, ŻE:

W JAKI SPOSÓB MOŻNA ROZPOZNAĆ, ŻE BUTLA JEST BEZPIECZNA? (PYTANIE OTWARTE)

BEZPIECZEŃSTWO

– CZY ISTNIEJĄ RÓŻNICE?

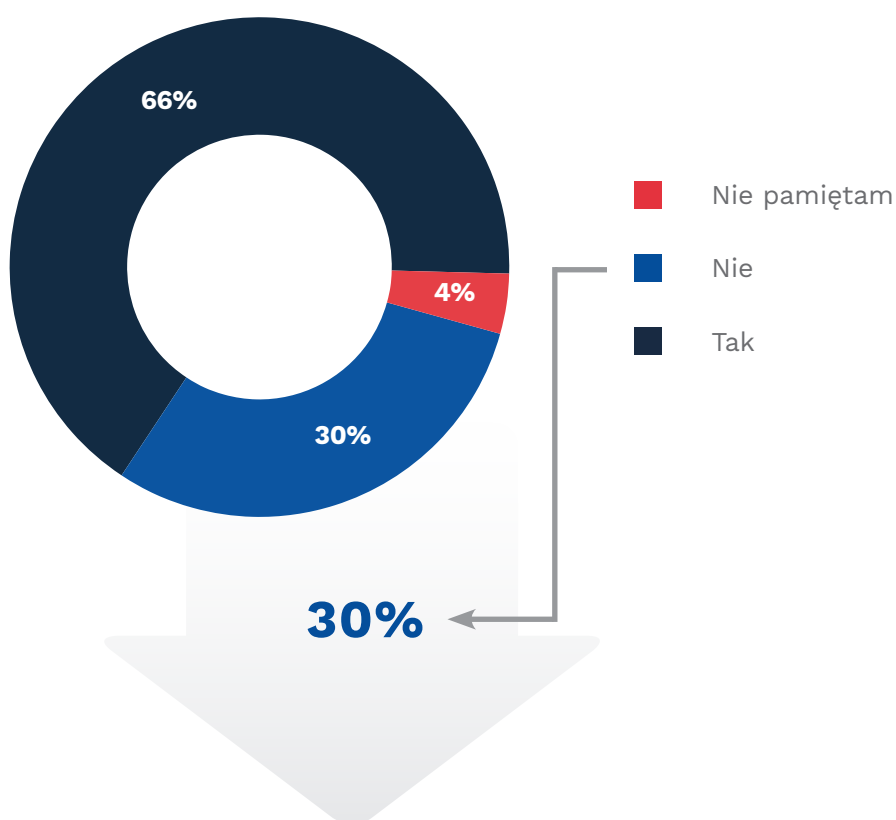
Aż 76% osób dopuszcza możliwość, że istnieją butle, które mogą stanowić zagrożenie dla użytkownika.

Najpewniejszym certyfikatem bezpieczeństwa jest dla nich foliowa plomba producenta na zaworze. Zaufanie i poczucie bezpieczeństwa budzi też wygląd butli – brak śladów nadmiernego zużycia, zniszczenia. Co ciekawe, stosunkowo mało osób wiąże kwestię bezpieczeństwa z miejscem zakupu, tożsamością dostawcy gazu w butlach. Z pewnością jest to przestrzeń dla edukacji społecznej.

ŹRÓDŁA WIEDZY

CZY KIEDYKOLWIEK SPOTKAŁ/A SIĘ PAN/I Z INFORMACJĄ DOTYCZĄCĄ ZASAD BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z BUTLI GAZOWYCH?

ŹRÓDŁA INFORMACJI (PYTANIE OTWARTE) N=150

Od dostawcy butli	46%
Z mediów	17%
Od rodziny, znajomych	8%
Inna odpowiedź	53%

na butli - info, instrukcja, naklejka, ulotka	22
wiedza własna - ogólna lub specjalistyczna	28
inne	7
trudno powiedzieć	7

Niespełna jedna trzecia użytkowników miała kiedykolwiek do czynienia z informacją dotyczącą bezpieczeństwa związanego z użytkowaniem butli gazowych. Informacja ta pochodzi najczęściej od dostawcy gazu, niekiedy jest eksponowana na produkcie lub dołączona do niego. Ponad jedna czwarta deklarujących kontakt z informacją mówi, że jest ona częścią ich doświadczenia, wiedzy ogólnej lub specjalistycznej.

OKIEM EKSPERTA

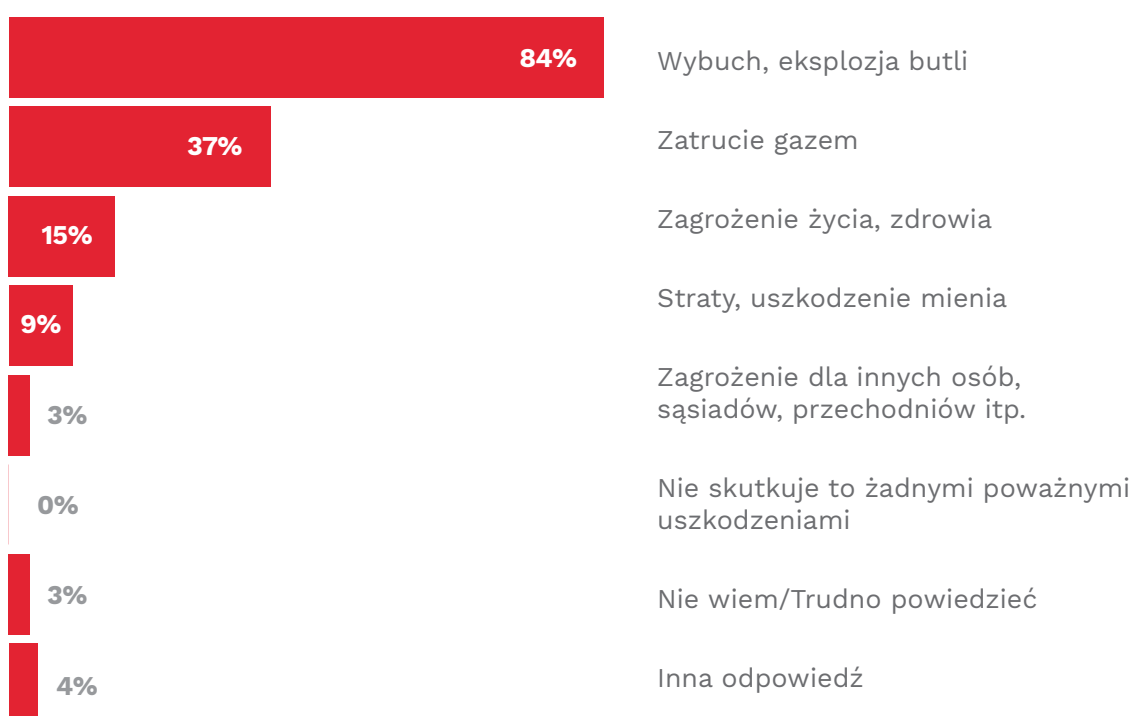
Raport wyraźnie wskazuje na to, że wielu Polakom wciąż brakuje podstawowej wiedzy na temat właściwej eksploatacji butli gazowych. Eksperci, firmy i inne podmioty z rynku LPG powinny więc dążyć do tego by edukować użytkowników, gdyż niezachowanie odpowiednich środków bezpieczeństwa może skutkować poważnymi wypadkami.

Inżynier Dariusz Olcen

Instruktor pożarów wewnętrznych – CFBT
(Compartment Fire Behaviour Training)
i biegły sądowy z dziedziny pożarnictwa.

ŚWIADOMOŚĆ ZAGROŻEŃ

JAK PAN/I SĄDZI, JAKIE MOGĄ BYĆ SKUTKI NIEWŁAŚCIWEGO PODŁĄCZENIA BUTLI GAZOWEJ? (PYTANIE OTWARTE)

n=500

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Nie ma wątpliwości, że użytkownicy zdają sobie sprawę z niebezpieczeństwa, jakim grozi niewłaściwe podłączenie butli gazowej.

SPRAWDZANIE SZCZELNOŚCI BUTLI

– CZY I JAK?

W jaki sposób świadomość zagrożeń przekłada się na czujność w kwestii szczelności podłączenia butli?

Tu zdecydowanie dominuje metoda „na węch”, ewentualnie – zapewne bardziej niezawodne – wykorzystanie płynu do mycia naczyń.

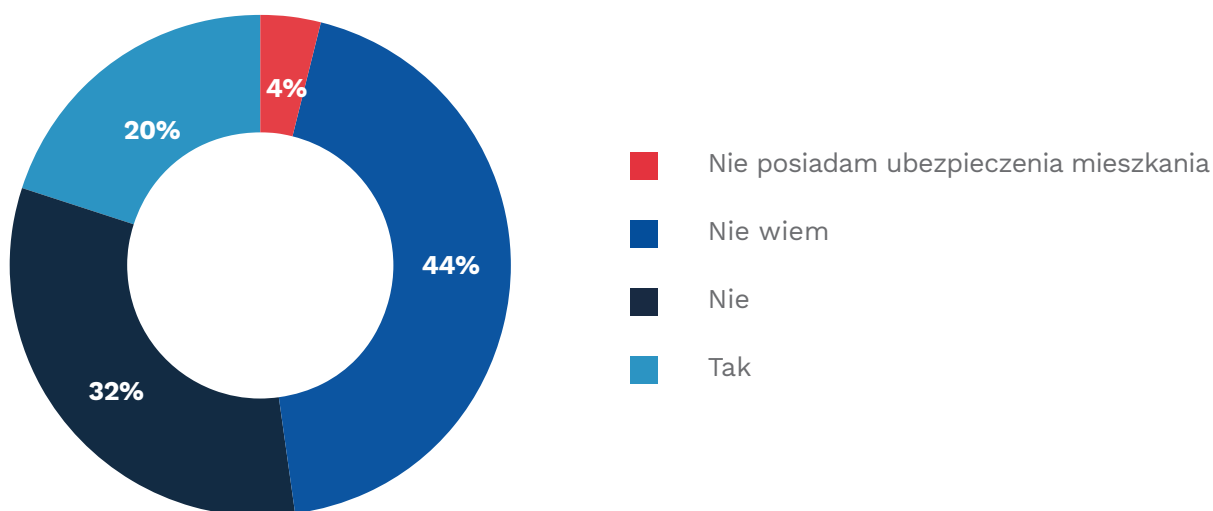
Dwukrotnie więcej użytkowników chce sprawdzać szczelność zapałką niż gotowych jest zainwestować w specjalistyczny spray! Oto kolejny obszar edukacji społecznej.

W JAKI SPOSÓB PAN/PANI LUB INNA OSOBA W RODZINIE SPRAWDZA SZCZELNOŚĆ PODŁĄCZENIA BUTLI GAZOWEJ?

UBEZPIECZENIE

CZY UBEZPIECZENIE PANA/PANI MIESZKANIA OBEJMUJE SZKODY POWSTAŁE W WYNIKU WYBUCHU BUTLI GAZOWEJ?

Co piąty użytkownik butli dysponuje ubezpieczeniem od następstw wybuchu gazu. Liczba zapewne nieco by wzrosła, gdyby część osób udzielających odpowiedzi „nie wiem” sprawdziła treść swoich polis ubezpieczeniowych.

OKIEM EKSPERTA

Jeżeli użytkownik butli gazowej nabeździe ją od dostawcy, który nie prowadzi zarejestrowanej działalności gospodarczej (lub nie posiada wymaganej koncesji), ubezpieczyciel może kwestionować prawo do wypłaty odszkodowania, gdyż gaz został nabyty od podmiotu nieuprawnionego (nie posiadającego stosownej koncesji). Taka sama sytuacja może mieć miejsce w przypadku nabycia butli z gazem, która nie posiadała folii termokurczliwej na zaworze. W takich przypadkach ubezpieczyciel będzie mógł dodatkowo podnosić zarzut przyczynienia się użytkownika do powstania szkody.

Mecenas Andrzej Samulak

Ekspert z dziedziny prawa karnego i gospodarczego, posiadający rozległe doświadczenie w zakresie postępowań związanych z wypadkami z udziałem butli gazowych.

BEZPIECZEŃSTWO

– LEGALNOŚĆ – CENA

W JAKIM STOPNIU ZGADZA LUB NIE ZGADZA SIĘ PAN/I Z NASTĘPUJĄCYMI OPINIAMI:

- Nie wiem
- Nie zgadzam się
- Zgadzam się

Najpowszechniejszą zgodę budzi pogląd „Zawsze sprawdzam plombę na butli”. Jest to dla użytkownika – jak wcześniej zauważyliśmy – najpewniejsza gwarancja, że butla jest bezpieczna.

Z kolei największe kontrowersje budzi pogląd **łączy cenę z jakością/ bezpieczeństwem** oraz – co szczególnie istotne, a także niepokojące – pogląd mówiący o istnieniu **nielegalnie napełnianych** butli.

Wyraźnie widać, że kwestia legalności jest obecnie najślabszym, najmniej uświadomionym elementem systemu przekonań Polaków w dziedzinie bezpiecznego użytkowania gazu w butlach. Duża grupa użytkowników nie wie (nie chce wiedzieć?), że być może używa nielegalnej butli i jednocześnie **nie akceptuje faktu, że bezpieczeństwo wiąże się z wyższą ceną**. Zapewne jest to pogląd w jakimś stopniu użyteczny do racjonalizowania własnych decyzji nabywczych.

Wsparciem dla takiej racjonalizacji jest dość silnie ugruntowany pogląd, że **obecnie wszystkie butle są bezpieczne**.

Tak zarysowany system przekonań wydaje się dominować wśród badanych użytkowników gazu w butlach. Stanowi on solidną podstawę do tego, aby sądzić, że sytuacja jest dobra i nie ma potrzeby zastanawiać się, czy „moja butla jest bezpieczna”.

Opinię, że „**nielegalnie napełniona butla grozi wybuchem**” zdecydowanie podziela tylko jedna trzecia respondentów. Kolejna jedna trzecia mówi „raczej tak”. Być może w tym „raczej” jest nie tylko bagatelizowanie kwestii legalności, ale także wątpliwość, czy moja butla jest legalna. Pytanie, przed którym – być może – konsument staje po raz pierwszy.

Co ciekawe, niezależnie od niewiedzy czy wątpliwości w kwestii istnienia nielegalnych butli, panuje duża jednomyślność co do tego, że **użytkownicy takich butli powinni być karani** wówczas, gdy w grę wchodzi **zagrożenie bezpieczeństwa innych osób**. Dlaczego? Najwyraźniej przyjęcie perspektywy ofiary pomaga uwierzyć w to, że tego rodzaju niebezpieczeństwo może istnieć i powinno być poważnie traktowane.

Tu, jak można sądzić, tkwi klucz do skutecznej perswazji. Użytkownik wie, że butla może wybuchnąć. Gotów jest potępiać nieodpowiedzialność osób, które – przez nieostrożność, niedbalstwo czy nadmierną oszczędność – doprowadziłyby do zagrożenia życia, zdrowia czy mienia innych.

Można zaryzykować hipotezę, że odbiorca, gdy otrzyma szansę **identyfikacji z ofiarą** czyjejs niefrasobliwości, łatwiej zrozumie i przyjmie przekaz – także jako **potencjalny sprawca**.

PODSUMOWANIE

PODSUMOWANIE:

PYTANIA BADAWCZE - ODPOWIEDZI

JAK OCENIANY JEST POZIOM BEZPIECZEŃSTWA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM GAZU W BUTLACH?

76% osób dopuszcza możliwość, że istnieją butle, które mogą stanowić zagrożenie dla użytkownika.

CZY UŻYTKOWNICY GAZU LPG RÓŻNICUJĄ POZIOM BEZPIECZEŃSTWA BUTLI? JAKIE SĄ CZYNNIKI TEGO ZRÓŻNICOWANIA? CZY I JAK POTRAFIĄ ROZPOZNAĆ, ŻE BUTLA JEST BEZPIECZNA?

Różnicowanie ogranicza się do kwestii stopnia zużycia czy zniszczenia butli oraz obecności lub braku plomby na zaworze. Raczej nie dotyczy dostawców, miejsc napełniania.

JAKIE SĄ ŹRÓDŁA WIEDZY DOTYCZĄCEJ BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA BUTLI GAZOWYCH?

Trzy czwarte użytkowników deklaruje, że nie mieli kontaktu z informacją na ten temat. Pozostała 1/3 respondentów uzyskuje wiedzę głównie od dostawcy gazu.

CZY ISTNIEJE ŚWIADOMOŚĆ ZAGROŻEŃ, JAKIE MOGĄ WIĄZAĆ SIĘ Z NIEWŁAŚCIWYM PODŁĄCZENIEM BUTLI GAZOWEJ?

Tak, świadomość jest powszechna i dotyczy niebezpieczeństwa wybuchu gazu.

CZY I JAK UŻYTKOWNIK SPRAWDZA SZCZELNOŚĆ PODŁĄCZENIA BUTLI?

Najczęściej na węch lub słuch, ewentualnie płynem do mycia naczyń. Aż 16% użytkowników sprawdzałoby szczelność instalacji zapałką, co jest skrajnie niebezpieczne, a część w ogóle unika tej czynności.

CZY ISTNIEJE ŚWIADOMOŚĆ NIELEGALNEGO NAPEŁNIANIA BUTLI? JAKIE SĄ OPINIE UŻYTKOWNIKÓW LPG NA TEMAT LEGALNOŚCI NAPEŁNIANIA?

Istnieje, ale wiedza ta jest stosunkowo mało rozpowszechniona. Rygoryzm wzrasta w sytuacji, kiedy użytkownik może przyjąć pozycję ofiary czyjejs niefrasobliwości.

Można wysnuć przypuszczenie, że większość osób odsuwa od siebie ten fakt i stara się o tym nie myśleć przyjmując, że skoro butle są dopuszczane do obrotu, to są bezpieczne.